

concepts of "prototext", "metatext", "intertextuality" and "intensional". The emphasis is on using the creative potential of students as the ability to associate metaphorical forms of thinking in the performance of analytical creative assignments to the text.

Key words: discursive thinking, intensional essence, text, intertext, proto-text, metatext.

УДК 378.147.811.161.1

О.К. Романова, Г.И. Курова

**ПРО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА»
ІНОЗЕМНИМИ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ**

Стаття присвячена питанню ефективної організації мовної підготовки студентів з числа іноземних громадян в Україні.

Ключові слова: українська мова як іноземна, іноземні студенти та магістри.

На початку XXI століття освіта перетворюється у глобальний фактор розвитку людства. Змінюються не тільки функції освіти, її стратегічні завдання, а й система цінностей, які вона покликана формувати. Освітньовиховний процес, який орієнтується на формування мислення і свідомості у дусі діалогу культур, тим самим формує людину гуманну, освідчену, мислячу, творчу, якій притаманні загальнолюдські цінності і яка несе в собі риси “громадянина світу”. Така креативна особистість соціально найбільш адаптована до реалій нового століття.

Роль вивчення мови у цьому процесі найважливіша, тому що мова — це код нації, її найцінніший скарб, душа кожної національності. В мові акумулюється стара і нова культура, ознака національного визнання. Конституція України своїми статтями 10 і 11 визначила головні орієнтири державної мовної політики, українська мова отримала статус державної. Здійснюючи державну мовну політику, дбаючи про гармонійний розвиток мовних відносин, про якнайповніше задоволення мовних потреб усіх верств населення країни маємо виходити з цих конституційних засад, з національних інтересів України як суверенної держави.

Аналіз мовної ситуації в державі і в Одеській області свідчить про розширення сфери вживання української мови, зростання зацікавленості в її опануванні. Українською мовою готують спеціалістів заклади вищої освіти країни.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», стаття 4 (частина 2), стаття 48, 76 з метою ефективної організації мовної підготовки іноземних студентів обов'язковою стала дисципліна «Українська мова як іноземна», якщо вона є мовою навчання. Рішення Міністерства освіти і науки України «Про вивчення дисципліни «Українська мова як іноземна» іноземними здобувачами вищої освіти (студентами та аспірантами)» у навчальних закладах III-IV рівнів акредитації впроваджено у навчальний процес з 2016-2017 навчального року. Встановлені етапи, обсяги аудиторних годин і форми контролю. Мовна підготовка іноземних громадян здійснюється за структурою:

Етап навчання	Курс	Випускний рівень володіння мовою
Перший - початковий	Підготовчий факультет	B1
Другий - основний	I-II	
Третій - фаховоорієнтований	III-IV	B2
Четвертий - завершальний	I магістратури	B2+

Перший етап (початковий) — нульовий курс (підготовче відділення для іноземних громадян) забезпечується відповідно до Загальноосвітнього стандарту з української мови як іноземної, Комплексу програм з української мови як іноземної в обсягах, передбачених затвердженими Міністерством освіти і науки України Навчальними планами та програмами (довузівська підготовка громадян). Початковий етап вивчення української мови як іноземної передбачає досягнення рівня B1 впродовж двох семестрів (залік у I семестрі, екзаменаційна атестація у II семестрі).

На початковому етапі необхідно:

- 1)здійснювати адаптацію до спілкування в чужомовному середовищі;
- 2)сприяти подоланню психологічних бар'єрів у мовленнєвій поведінці;
- 3)культивувати в нутрішню потребу вивчати українську мову;

4) ознайомлювати з елементами мовленнєвого етикету;

5) прищеплювати правила та норми поведінки в іншомовному соціо-культурному середовищі;

6) формувати базові фонетичні, лексичні, граматичні, орфоепічні, правописні вміння.

Другий (основний) етап мовної підготовки іноземних студентів передбачено для вивчення мови студентами I і II кіурсів бакалаврату з контролем знань у 1, 2 і 3 семестрах у формі заліку та у 4 семестрі у формі іспиту.

Другий (основний) етап передбачає:

1) ґрунтовне вивчення лексики;

2) набуття навичок читання, аудіювання, говоріння, письма;

3) оволодіння нормами мовленнєвого етикету;

4) удосконалення вміння міжкультурної комунікації;

5) формування здатності до аналізу мовних явищ та закономірностей;

6) розуміння зображувально-розважальних можливостей української мови, тобто здатність адекватно сприймати, оцінювати і відтворювати почуте чи прочитане;

7) уміння виявляти стилістичні особливості різножанрових текстів;

8) уміння складати різні види текстів за їх цільовою спрямованістю;

9) здатність слухати і розуміти різні повідомлення, а також говорити свідомо і чітко; спілкуватися (письмово чи усно), розуміти і бути зрозумілим у різних ситуаціях.

Третій (фахово-орієнтований) етап мовної підготовки іноземних студентів передбачено для вивчення мови студентами III і IV курсів бакалаврату з контролем знань у 5 і 6 семестрах у формі заліку та у 7 семестрі у формі держіспиту з випусковим рівнем володіння мовою B2.

Фахово-орієнтований етап передбачає:

1) гармонійний розвиток умінь в основних видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні, говорінні, письмі);

2) уміння сприймати та розуміти усне й писемне мовлення за фахом;

3) самостійно створювати усні й письмові діалогічні й монологічні висловлювання різних типів, жанрів мовлення у фахових сферах спілкування;

4) уміння вести діалог у ситуаціях фахового та ділового спілкування з дотриманням вимог мовленнєвого етикету;

5) правильно оформляти фахову ділову документацію відповідно до державних стандартів.

Четвертий етап (завершальний) передбачений для вивчення на першому курсі магістратури в обсязі 135 годин (4,5 кредиту), з яких 90 годин аудиторних годин, а 45 годин самостійної роботи з контролем рівня знань у формі іспиту, та випусковим рівнем B2+.

На четвертому етапі (завершальному) реалізуються такі компетентності:

1) уміння доцільно використовувати засоби української мови в практиці професійного спілкування ;

2) знання фахової термінології та вміння її доцільно використовувати;

3) уміння редагувати власне та чуже мовлення;

4) здатність до контролю, самоконтролю результатів мовленнєвої діяльності;

5) здатність орієнтуватися в ситуації спілкування, комунікативно виправдано добирати вербальні та невербальні засоби і способи для оформлення думок у різних сферах спілкування;

6) уміння встановлювати і підтримувати контакт із співрозмовником, змінювати стратегію, мовленнєву поведінку залежно від комунікативної ситуації;

7) досвід особистої відповідальності за власну комунікативну поведінку, вимогливість до свого мовлення.

Іноземні студенти, для яких мовою є інша мова (англійська, російська, французька та ін.), зобов'язані вивчати дисципліну «Українська мова як іноземна» в обсязі 360 годин (12 кредитів), з яких 240 аудиторних годин, а 120 годин самостійної роботи протягом I, II та III курсів.

Магістранти, які здобули освіту за кордоном і для яких мовою навчання в Україні є інша, ніж українська мова (англійська, російська, французька та ін.), повинні вивчати дисципліни «Українська мова як іноземна» в обсязі 135 годин (4,5 кредитів), з яких 90 аудиторних годин та 45 годин самостійної роботи протягом 1 року магістратури.

В Одеському національному політехнічному університеті, починаючи з 2018/2019 навчального року, до всіх навчальних планів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та індивідуальних

навчальних планів іноземних студентів вводиться дисципліна «Українська мова як іноземна» в обсязі 12 кредитів ECTS, а також 4,5 кредити ECTS дисципліни «Українська мова як іноземна» до всіх навчальних планів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Викладання української мови починається з другого курсу, коли іноземні студенти вже володіють російською мовою на рівні B1. У паралельному вивченні української та російської мов треба запобігати інтерферентного впливу російської мови.

Ситуацію ускладнює і відсутність українськомовного середовища в регіоні. Важливо в цих умовах широко застосовувати прийом зіставлення, враховувати близькоспорідненість української та російської мов, схожість їх структур на усіх мовних рівнях.

Користуючись відповідними методичними прийомами, добираючи для цього систему різноманітних форм і видів робіт викладач має змогу виховати повноцінну мовну особистість.

Статья посвящена вопросу эффективной организации языковой подготовки студентов из числа иностранных граждан в Украине.

Ключевые слова: украинский язык как иностранный, иностранные студенты и магистры.

The article is devoted to the issue of effective organization of language training of foreign citizens in Ukraine.

Keywords: Ukrainian as a foreign language, foreign students and masters.

УДК 8/27-13:168.522

В.В. Горбань, Тхи Куинь Май Нгуен

ФРАЗЕОЛОГИЗМЫ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

Эффективность межкультурной коммуникации зависит от правильно подобранных языковых и речевых средств, удачно созданных дискурсов, избранных стратегий и тактик обучения. Знание фразеологической картины мира значительно повышает уровень коммуникативной компетенции. Изучение фразеологизмов с зоокомпонентами, которые характеризуют человека, в русской и